

NÁZORY UČITELŮ PRAKTICKÉHO VYUČOVÁNÍ NA SVOJI PEDAGOGICKOU PŘÍPRAVU A PŘIPRAVENOST

OPINIONS OF VOCATIONAL TEACHERS ON THEIR PEDAGOGICAL STUDY AND PEDAGOGICAL READINESS

Novotná Jiřina

Klíčová slova: učitelé praktického vyučování; pedagogické studium, hodnocení přípravy; učitelovo pojetí výuky

Key words: pedagogical study, teacher of vocational training; reflexion of studies; concept of teaching

Předmětem šetření byly názory učitelů praktického vyučování, kteří vyučují bez pedagogické kvalifikace, na přípravu pro výkon profese v rámci kvalifikačního studia pedagogiky. Cílem výzkumné sondy bylo zjistit, které pedagogické znalosti a dovednosti dotazovaní učitelé považují za potřebné pro pedagogickou činnost, u kterých z těchto znalostí a dovedností očekávali, že je v programu získají, a o kterých soudí, že je absolvováním studia skutečně získali. Na vybraných případech tří typově vyhraněných učitelů jsme zjišťovali hodnocení pedagogické přípravy ve vztahu k učitelovu pojetí výuky.

K učitelovu posuzování pedagogické přípravy a dosažené připravenosti pro výkon v praktickém vyučování jsme sestavili soubor konkrétních znalostí a dovedností, které jsou pozorovatelné v učitelově chování a projevují se v pedagogických procesech. Tyto konkretizace byly porovnány s obecným modelem učitelských profesních kompetencí a s rozpracováním klíčové kompetence pedagogických znalostí a dovedností dle Baumert, Kunter (2006). Dále byly porovnány s jádrovými dovednostmi a klíčovými prvky modelu vzdělávání učitelů praktického vyučování dle Axmann, Rhoades, Nordstrum, (2015).

Pro šetření byl zvolen smíšený výzkumný design. Kvalitativní výzkumná otázka byla zjišťována sběrem kvantitativních dat s použitím dotazníku (N = 92), ten byl kvalitativně vyhodnocen. Navazovala obsahová analýza státních závěrečných prací a zúčastněné pozorování výkonu u závěrečné státní zkoušky jedné skupiny z jedné instituce (N = 16). Se třemi výrazně se profilujícími respondenty byl veden hloubkový rozhovor, na základě kterého byly identifikovány 3 modelové představy o pedagogické přípravě učitele praktického vyučování.

Očekávání respondentů, na co je připraví studium pedagogiky, se nekrylo s tím, které znalosti a dovednosti studiem podle svého názoru získali. Tyto znalosti a dovednosti však většina považuje za potřebné pro výkon profese.

Nehodnotí se býti připraveni pro řešení všech pedagogických situací, které považují za důležité. U typově vyhraněných učitelů se v hodnocení přínosu studia, své připravenosti a nenaplněných vzdělávacích potřeb odráží pojetí výuky a reflektovaný preferovaný styl výuky. Odlišným typům vzdělávacích preferencí by vyhovovaly diferencovaně pojaté vzdělávací programy.

Abstract: This research was a multimethod one, aimed at describing the views of VET teachers of their pedagogical preparation. Having completed their pedagogical training, the teachers stated in the questionnaire what they thought they would learn, described the pedagogical knowledge and skills needed to practice the profession of vocational teacher, and what they actually learned. We observed students during final exams and read their theses. In an interview with the representatives of three different types of teachers we identified 3 ideas of teacher training.

Literatura/References:

- Axmann M., Rhoades A., Nordstrum L., La Rue J. -A. & Byusa, M. (2015) *Vocational teachers and trainers in a changing world: the imperative of high quality teacher training systems*. Employment Policy Department EMPLOYMENT Working Paper No. 177. Geneva: ILO. Dostupné z: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/publication/wcms_383787.pdf
- Baumert J., & Kunter M. (2006) *Stichwort: Professionelle Kompetenz von Lehrkräften*. Zeitschrift für Erziehungswissenschaft, 9., (4), 469–520. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/227084030_Stichwort_Professionelle_Kompetenz_von_Lehrkräften.pdf
- Winterton J., Delamare - Le Deist F. & Stringfellow, E. (2006) *Typology of knowledge, skills and competences: clarification of the concept and prototype*. Cedefop Reference series; 64 Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.